

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: **Kristóf Attila**

Cím: **Tizenöt esztendő**

külpolitikai „szakértők” között

az Arany János Diákotthonban

Magyar Nemzet 1961. máj. 11.

Osztályozás

Tárgy

3KSZM

Hely

„1961”

hely

A budapesti KISZ-bizottság egyik kiadványa nemrégiben közölte az **Arany János Diákotthon** »politikai körének« statisztikáját arról, hogy mikor szárnyalja túl a Szovjetunió ipari termelése az Egyesült Államok ipari termelését.

Sok tanulmány foglalkozott már ezzel a kérdéssel, komolyabb, bővebb, alaposabb statisztikák, de ezt tizenöt éves gimnazisták készítették.

A közösség ereje

A XII. kerületben a Sashegy oldalában áll az Arany János Oktató- és Nevelőintézet épülete. Az utca csendes, iskolának való hely ez. Iskolának és otthonnak, mert 225 fiú lakik itt. Tizenegy éves gyerekek és tizenkilenc éves fiatalemberek. Általános iskolások és érettségizők, együtt, egy közösségben.

— A nagy korkülönbség miatt nálunk egységes, jó közösség kialakítása nagyon nehéz — mondja **Tolnai József** igazgató —, de nem lehetetlen.

A régi »hagyományok« szerint mind ez ideig ebben a diákotthonban is az volt a rend, hogy a fiatalabbakra az idősebbek ügyeltek. Gimnazista »családfők« gondoskodása mellett élték életüket az általános iskolás »gyerekcsaládok«. Sok előnye mellett sok hátránya volt ennek a »rendnek«. A kicsik közül bármennyire is kitűnt valaki, családfő nem lehetett, csak családtag, az általános iskolások nem irányítottak senkit, őket csak irányították.

Nemrégiben aztán megalakult a diákotthon önkormányzati szerve, a KISZ diáktanács, és ezzel egyidőben a gyermekotthoni tanács. Most már a kicsinyek felügyelnek önmagukra, s ha az első napokban a nagyobb szabadság apróbb csínyeket eredményezett is — az igazgató szavaival élve: *a gyerekek hirtelen megnőttek, komolyabbak, felelősségteljesebbek lettek, mint azelőtt.*

A diákotthon lakóinak fele állami gondozott, s a többiek nagy része munkás- és parasztyerek. Mégis az otthon tanulmányi átlaga 13 századdal magasabb volt az elmúlt félévben, mint az iskola budapesti tanulóié, akiket nagyrészt értelmiségi szülei példája és hagyományai buzdítanak tanulásra. Ennek a 13 századnyi többletnek magyarázata: *a közösség ereje.* A közösség, amely nem hagy magára senkit, elítél, buzdít és ösztönöz.

Oroszul és franciául csevegnek a parasztfiúk

A kollégium költségvetésében van egy rovat: korrepetálásra fordítandó összeg. Ezt a KISZ diáktanács, egyetértésben az igazgatóval, feleslegesnek találta: »minek minket korrepetálni, ha odafigyelünk az órákon és becsületesen teljes erőnkkel tanulunk«. Az így »nyert« pénzt, »nemesebb« célra fordítják. Orosz és francia nyelvtanára, amely nem egyéb,

mint kötetlen társalgás, kitűnő nyelvtanárak felügyelete mellett. Az állami gondozottak, kiváncsi szemű 17 éves parasztfiúk, csevegnek orosz és francia nyelven.

A KISZ diáktanács elhatározta, »bármibe kerül is« — a diákotthon megszerezte a *szocialista kollégium* címet. A szocialista cím elnyerésének feltételei vannak. Elsősorban a jó tanulmányi eredmény, az alapos politikai tájékozottság, és a jó közösségi szellem.

Ezért alakították meg a politikai kört is.

A második évfolyam már szeptembertől rendszeresen hallgat politikai előadásokat és részt vesz az ezt követő szemináriumokon. A politikai képzés önkéntes alapon folyik, a fiatalok érdeklődése határtalan. Az első előadás az ENSZ működéséről szólt, a második a többi nemzetközi szervezetet ismertette. Novemberben a két rendszer gazdasági versenyéről vitatkoztak a kollégisták. Közben állandóan figyelemmel kísérik a napi politika eseményeit, feldolgozzák a sajtó anyagát, néhányan már »specializálódtak«, van algéri és kongói »szakértő«, van olyan, aki kitűnően ismeri a laoszi helyzetet, vagy Kuba és az Egyesült Államok viszonyát.

A harmadikosok a polgári filozófiával és a munkásmozgalom kezdeti szakaszának történetével foglalkoznak. A kerületi Szabó Ervin Könyvtár idevágó műveiből a vezető tanár »fióklerakatot« létesített a diákotthonban.

Kezdi érteni a politikát

Az elsősöknél decemberben alakult meg a politikai kör.

— Időszerű volt már — mondja komolyan **Mezei Pista** »alapító tag« —, annyit vitatkoztunk, néha érvek nélkül, csak spontán meggyőződésből, hogy nehéz lett volna közöttünk igazságot tenni. Huszonhatan vagyunk elsősök — tizen rendszeresen látogatjuk a politikai kör előadásait. Három kérdéssel foglalkoztunk részletesebben: Kongó helyzete, a Brit Nemzetközösség szétbomlásával és a Szovjetunió meg az Egyesült Államok közötti gazdasági versenyyel. Vitatkoztunk, de most Ráczy tanár elvtárs tesz köztünk igazságot, és már mi is jobban értünk a politikához.

Tizenöt éves fiú ez a Mezei Pista. Értelmes arcú, nyílt tekintetű, az apja halász Biatorbágyon. Ő gépészmérnöknek készül és a Brit Nemzetközösség felbomlásáról vitatkozik, most már érvekkel: »mert kezdi érteni a politikát«.

Ez a tíz gyerek, tanárjuk irányító segítségével, önként, nagy kedvvel és érdeklődéssel, pontos és lényeges adatokkal bizonyította, hogy a Szovjetunió az ipari termelésben néhány év múlva »törvényszerűen és elkerülhetetlenül« túlszárnyalja az Egyesült Államokat. És azt is tudják ezek a tizenöt évesek, hogy ez

a szocializmus végső győzelmét jelenti: »mert értik a politikát«.

Ennyi a statisztika története.

Most a Horthy-rendszer iparának, mezőgazdaságának helyzetét tanulmányozzák, és a munkások meg a parasztlakosok akkori helyzetét.

Erről még szülei is tudnának beszélni — »közölni« néhány szívembemarkoló adatot.

De ők — a most tizenöt évesek — csak a napfényes, csendes utca nagy ablakú iskolájáról mesélhetnek majd gyermeküknek és arról, hogyan készítették el életük első statisztikáját, megalapozott »jós-latukat« a szocializmus győzelméről, és akkor így szólhatnak:

— *Látjátok, igazunk volt.*

Kristóf Attila